

דמקלע בשבת — — לשמחת מוקפים בשבת עבדי לה — —. גם החכם השלם כהר"ר ישראל אשכנזי¹⁸ מצא ראייה בתלמודנו דאין מאחרין השמחה ליום ראשון¹⁹ — —. מכל הלין עבדנו עובדה מהסעודה בשבת²⁰.

ומנות איש לרעהו זמנם הכי הוא²¹. כי המנות הם מהסעודה שהוא עושה לעצמו לפעמים, כדאמרינן²² מחלפי סעודתייהו אהדדי. והוא מבואר.

ב. שו"ת הרדב"ז¹. חברון ושאר עיירות אם הן מוקפות חומה מימות יהושע בן נון.

שאלת ממני אודיעך אם חברון היתה מוקפת חומה מימות יהושע לענין מקרא מגילה. תשובה. תנן בשלהי ערכין²: ואלו הן בתי ערי מוקפות חומה מימות יהושע כגון קצרה³ וחקרה⁴ של גוש חלב ויודפת הישנה וגמלא וגדור⁵ וחדיד⁶ וירושלים וכן כיוצא בהן. ואי איתא דחברון מוקפת חומה היתה, הוה מגי לה בהדי הנך, דעיר חשובה היתה ואבות עולם גנוזים בה. ותני עלה: גמלא בגליל וגדור⁴ בעבר הירדן וחדיד ואונו וירושלים ביהודה ופריש לה... לאפוקי חדיד ואונו וירושלים שבשאר ארצות, וכן פירש רש"י: אבל הנך דמתניתין דלא איכא דכוותיהו לא איצריכא ליה לתנא תוספאה לפרושי⁶. משמע דחדיד ואונו וירושלים דוקא הם מוקפות חומה ביהודה אבל ירושלים דשאר ארצות לא היתה מוקפת חומה, ולדעת רבא לא היו שתי ירושלים ביהודה, וכן פירשו התוספות⁷, והטעם דומיא דהנך לאפוקי שאר ארצות ירושלים שביהודה, גמי לאפוקי דשאר ארצות, ואם כן ירושלים השנוייה במתניתין⁸ היא ירושלים הקדושה, והיינו דפריך תלמודא: וירושלים מי מחלט בה והתניא וכו' ומתריך לה ר' יוחנן: בירושלים⁹ דמוקפת חומה,

18 ראה שם הגדולים ח"א ערך מאיר פאפירש, והוא ר' ישראל ב"ר יחיאל אשכנזי שהיה ראש ישיבה ברומי, עלה לירושלים בשנת רפ"ב בערך. ועי' תולדות חכמי ירושלים ח"א עמ' 95. ועי' מש"כ עליו במקום אחר.

19 ראייתו בקיצור היא ממ"ש במגילה ל' א' בפורים שתל להיות בע"ש: „כיון דאיכא מוקפין דעבדי בחמיסר", ועל הסעודה הוא אומר, „דעבדי" [= עשייה] היינו סעודה. ועי' שו"ת גוב"י מהדו"ת חאו"ת סי' מ"ב.

20 הב"ח מביא דברי רלב"ח בסי' תרפ"ח וכן הט"ז שם ס"ק ח' מבלי לחלוק עליו. ועי' מג"א סי' תרפ"ח ס"ק י' שכתב בשם רדב"ז סי' קמ"ז דפוסק כשו"ע שם שאין עושים סעודת פורים עד יום אחד בשבת. והוא ברדב"ז שלפנינו בסימן תק"ח: „מגילה ומתנות עניים בי"ד סעודה ומשלוח מנות בי"ד", ועי' העמק שאלה לשאלות סי' ס"ז אות כ"ג שהוכיח כי דעת השאלות כרלב"ח.

21 וכן דעת השאלות ע"פ הבנת הנצי"ב [ראה הציון הקודם].

22 מגילה ז' ב'. והיינו כדעת רוב הראשונים שמפרשים ענין „מחלפי סעודתייהו" לקיום משלוח מנות. אולם בנימוק"י שם בשם י"מ ובשבלי הלקט בשם רבינו גרשום מפרשים שלא באו להתיר המנות מהסעודה אלא שמספר בגמרא שהיו שולחים כ"כ מנות זה לזה עד ששלחו כל מה שהכינו לסעודת פורים. ועי' העמק שאלה שם אות י"א.

ב 1 סימן תרפ"א. 2 ל"ב א'. 3 הישנה של ציפורי

4 בגמ' לפנינו: וגדור 5 ואונו. 6 רש"י, שם עמ' ב' ד"ה לאפוקי.

7 שם ד"ה הכא, דלרבא אע"פ שאכתי צריכים לומר שתי ירושלים הוו היינו בשאר ארצות אבל לרב אשי צ"ל שביהודה היו שתי ירושלים.

8 לרבא. 9 ט"ס. וצ"ל: כירושלים.